

PS-I.431.3.9.2024

**PROTOKÓŁ
KONTROLI DORAŻNEJ
przeprowadzonej w mieszkaniach wspomaganych prowadzonych przez Ośrodek Pomocy
Społecznej w Kostrzynie nad Odrą.**

Działając na podstawie art. 22 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. z 2020, poz. 2285 ze zm.), rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (Dz. U. z 2023 r., poz. 2354),

zespół kontrolny w składzie:

- **Krzysztof Frisoli** - Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 215-1/2024 z 10 lipca 2024 r.
– *przewodniczący zespołu kontrolnego;*
- **Magdalena Kaczorowska** - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 215-2/2024 z 10 lipca 2024 r.
– *członek zespołu kontrolnego.*

przeprowadził od 16 lipca 2024 r. do 30 lipca 2024 r. kontrolę doraźną w zakresie organizacji i funkcjonowania mieszkań wspomaganych oraz świadczonych w nich usług zgodnie z obowiązującymi przepisami, prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą – na zlecenie Miasta Kostrzyna nad Odrą.

Podjęcie czynności kontrolnych w w/w mieszkaniach wynikało, z konieczności oceny stopnia dostosowania mieszkań do standardów określonych w przepisach prawa. Zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 30 października 2023 r., - termin osiągnięcia wymaganego standardu podstawowych usług oraz standardu obiektu upłynął 01 maja 2024 r.

Czynności kontrolnych, dokonano w obecności Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą (w dalszej części zwanego Ośrodkiem).

Przed przystąpieniem do kontroli, Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie, od udziału w niniejszej kontroli.

Czynności kontrolnych w siedzibie Ośrodka oraz w mieszkaniach wspomaganych dokonano 16 lipca 2024 r.

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Zasady/formy funkcjonowania mieszkań.
2. Zgodność danych zawartych z Rejestrem/Listą Wojewody Lubuskiego mieszkań treningowych i wspomaganych.
3. Standard pomieszczeń w 3 mieszkaniach wspomaganych - oględziny obiektu:
 - **mieszkanie nr 1:** Kostrzyn nad Odrą,
 - **mieszkanie nr 2:** Kostrzyn nad Odrą,
 - **mieszkanie nr 3:** Kostrzyn nad Odrą.
4. Standard usług świadczonych ww. mieszkaniach:
 - rodzaje realizowanych usług,
 - specjaliści udzielający wsparcia.
5. Osoby przebywające w mieszkaniach treningowych:
 - liczba miejsc / liczba osób,
 - analiza decyzji kierujących,
 - analiza zawartych kontraktów mieszkaniowych.

Przy ocenie powyższych zagadnień uwzględniono:

- ocenę warunków lokalowych;
- dokumentacje regulującą funkcjonowanie mieszkań (umowy, uchwała, zarządzenia, regulamin);
- oświadczenia ustne i pisemne Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej prowadzącego mieszkania;
- dokumenty udostępnione kontrolującym, w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki w dniu 16 lipca 2024 r.

[akta kontroli str. 1-6]

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

Ad. 1. Zasady / formy funkcjonowania mieszkań. Miasto Kostrzyn nad Odrą, zleciło prowadzenie mieszkań wspomaganych Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy między innymi prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Mieszkania treningowe/wspomagane są formą pomocy społecznej przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Mieszkania, mogą być prowadzone przez:

- 1) każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej;
- 2) organizację pozarządową, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzące działalność w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej lub integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – na zasadach określonych w art. 25 ustawy o pomocy społecznej.

Miasto Kostrzyn nad Odrą – na mocy Porozumienia z 31.12.2012 r. - przekazało do dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie n/O lokal mieszkalny przeznaczony na mieszkanie chronione. Aneksem nr 19 z dnia 20 stycznia 2022 r. - do w/w Porozumienia - zmieniony został § 1, zgodnie z którym Ośrodek Pomocy Społecznej dysponuje 3 lokalami mieszkalnymi.

Zadanie publiczne realizowane jest w Kostrzynie nad Odrą w 3 mieszkaniach wspomaganych, w lokalach:

- mieszkanie nr 1 - pow. użytkowa 17,50m²,
- mieszkanie nr 2 - pow. użytkowa 35,20m²,
- mieszkanie nr 3 - pow. użytkowa 36,05m².

Uchwałą nr LIV/370/24 Rady Miasta Kostrzyn nad Odrą z dnia 08 lutego 2024 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych określone zostały progi procentowe wysokości miesięcznej odpłatności. Podstawą ustalenia miesięcznej odpłatności jest kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkania, która obejmuje zużycie wody, energii elektrycznej, odprowadzania ścieków, wywóz nieczystości, czynsz.

Nadzór nad mieszkaniami sprawuje Dysponent tj. Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek zobowiązany jest również do ponoszenia kosztów utrzymania lokali.

Regulamin organizacyjny mieszkań wspomaganych został wprowadzony Zarządzeniem nr 1/2024 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą z 02 kwietnia 2024 r. Dokument określa m.in. cel i przeznaczenie mieszkań, zasady przyznawania wsparcia, prawa oraz obowiązki mieszkańca, wyposażenie mieszkań, zasady odpłatności za pobyt w mieszkaniach oraz formy sprawowania nadzoru nad mieszkaniami.

[akta kontroli str. 12-14;15-20;21-32;56-73]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Ad.2. Zgodność danych zawartych z Rejestrem Wojewody Lubuskiego mieszkań treningowych i wspomaganych. Dane w rejestrze są zgodne ze stanem faktycznym.

Wojewoda właściwy ze względu na miejsce położenia mieszkania prowadzi rejestr mieszkań treningowych i wspomaganych prowadzonych przez gminę, powiat lub na ich zlecenie w celu usprawnienia udzielania świadczeń z pomocy społecznej oraz upowszechnienia informacji o prowadzonych mieszkaniach treningowych i wspomaganych.

Do rejestru zgłoszono 3 mieszkania wspomagane:

- Mieszkanie nr 1: liczba miejsc 1,
- Mieszkanie nr 2: liczba miejsc 2,
- Mieszkanie nr 3: liczba miejsc 2.

Dane w rejestrze są zgodne ze stanem faktycznym. Na dzień kontroli nie było pełnego obłożenia mieszkań (2 osoby) w stosunku do liczby miejsc (5 miejsc) zgłoszonych w rejestrze.

[akta kontroli str. 10-11]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Ad. 3. Wszystkie mieszkania spełniają standardy w zakresie liczby pomieszczeń oraz powierzchni przypadającej na jedną osobę w pomieszczeniu mieszkalnym. W jednym przypadku brak spełnionego standardu w zakresie wyposażenia.

Mieszkania treningowe i wspomagane powinny spełniać - określone w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (Dz. U. z 2023 r. poz.2354) minimalne standardy usług i minimalne standardy pomieszczeń, w tym w zakresie odpowiedniej powierzchni użytkowej, warunków mieszkalnych i sanitarnych oraz wyposażenia.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w mieszkaniu treningowym lub wspomagany minimalna powierzchnia przypadająca dla jednej osoby korzystającej z tej formy wsparcia nie może być mniejsza niż 12 m², przy czym liczba osób w mieszkaniu nie może być wyższa niż 6, a w jednym pomieszczeniu mieszkalnym nie może być więcej niż 2 osoby.

Zgodnie z zapisami cytowanego rozporządzenia wskazano **termin (przejściowy) dotyczący** liczby osób zamieszkujących w mieszkaniu. Do 31 grudnia 2025 r. liczba osób w mieszkaniu nie może być wyższa niż 7.

Zespół Kontrolny w ramach przeprowadzonych oględzin ustalił, że na dzień kontroli tj. 16 lipca 2024 r. wskazane mieszkania spełniały określone przepisami prawa standardy w zakresie powierzchni i liczby osób w nich zamieszkujących.

Mieszkanie nr 1 o powierzchni 17,50 m². Zlokalizowane na 2 piętrze, w budynku bez windy – nie jest przystosowane dla osób ze schorzeniami narządu ruchu. Wyposażenie mieszkania zgodne z założeniami rozporządzenia. Zarządcą budynku jest Miasto Kostrzyn nad Odrą (Referat Gospodarki Komunalnej).

Mieszkanie nr 2 o powierzchni 35,20 m² (na 1 mieszkańca przypada 17,60 m²).

Mieszkanie zlokalizowane na 1 piętrze, w budynku bez windy – nie jest przystosowane dla osób ze schorzeniami narządu ruchu. Wyposażenie mieszkania zgodne z założeniami rozporządzenia. Zarządcą budynku jest Miasto Kostrzyn nad Odrą (Referat Gospodarki Komunalnej). W dniu kontroli lokal zamieszkiwała 1 osoba.

Mieszkanie nr 3 o powierzchni 36,05 m² (na 1 mieszkańca przypada 18,03 m²).

Mieszkanie zlokalizowane na 2 piętrze - nie jest przystosowane dla osób ze schorzeniami narządu ruchu. Mieszkanie posiada balkon. Brak pełnego - zgodnie z założeniami rozporządzenia - wyposażenia w pokojach oraz łazience. W pokojach brak szafek nocnych, natomiast w łazience brak umywalki. Zarządcą budynku jest Miasto Kostrzyn nad Odrą (Referat Gospodarki Komunalnej). W dniu kontroli lokal nie zamieszkiwała żadna osoba.

Dyrektor Ośrodka w ramach złożonych wyjaśnień wskazała, że powierzchnia łazienki jest zbyt mała na montaż umywalki. Obecnie funkcję umywalki pełni wanna. Pomieszczenie jest w trakcie remontu - wymiana całego pionu kanalizacyjnego w budynku.

[akta kontroli str. 7-9]

Zadanie realizowane z uchybieniami w zakresie wyposażenia pokoi oraz łazienki.

Ad 4. Spełniony standard usług świadczonych w mieszkaniach wspomaganych. Osoby przebywające w mieszkaniach wspomaganych są objęte stosownym wsparciem.

W mieszkaniu wspomaganym świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania niezależności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości.

Mieszkania są formą pomocy społecznej przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierające te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

Usługi, są świadczone w różnych porach dnia i adekwatnie do występujących potrzeb przez 7 dni w tygodniu, jednak nie krócej niż przez 3 godziny dziennie, w godzinach od 6:00 do 22:00.

Zespół kontrolny ustalił, że wsparcie na rzecz mieszkańców świadczone jest przez pracowników socjalnych z rejonów opiekuńczych, w których znajdują się poszczególne mieszkania.

Pracownicy socjalni świadczą wsparcie na rzecz mieszkańców w ramach swoich obowiązków służbowych (zgodnie z zakresem czynności) w ramach umowy o pracę, w godzinach pracy Ośrodka.

Z pisemnych wyjaśnień dyrektora Ośrodka wynika, że w sytuacji wystąpienia takiej konieczności – pracownicy socjalni umawiają osoby przebywające w mieszkaniach wspomaganych z innymi specjalistami tj. lekarzem, dietetykiem, radcą prawnym.

Praca specjalisty jest ewidencjonowana w Kartach pracy (realizacja zadań w danym dniu).

[akta kontroli str. 33-55;171]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Ad. 5. Osoby zamieszkujące w mieszkaniach wspomaganych posiadają stosowne decyzje administracyjne. Z mieszkańcami zawierane są kontrakty mieszkaniowe.

Wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym może być przyznane osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy (...).

Zgodnie z zapisami art. 53 ust.6 ustawy o pomocy społecznej - mieszkanie wspomagane jest przeznaczone w szczególności dla:

- osoby niepełnosprawnej, w tym osoby niepełnosprawnej fizycznie lub osoby z zaburzeniami psychicznymi;
- osoby w podeszłym wieku lub przewlekle chorej.

Wsparcie przyznawane jest na czas określony. W przypadku osób - kierowanych do mieszkania wspomaganego - które posiadają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także w szczególnie uzasadnionych przypadkach w stosunku do innych osób – może zostać przyznane na czas nieokreślony. Podstawą przyznania wsparcia jest decyzja administracyjna, poprzedzona „kontraktem mieszkaniowym”. Kontrakt mieszkaniowy ma formę pisemną i określa m.in. cel pobytu, okres pobytu, rodzaj i zakres świadczonego wsparcia, odpłatność osoby korzystającej ze wsparcia, uprawnienia osoby korzystającej ze wsparcia (...)

W prowadzonych przez Ośrodek mieszkaniach zamieszkują dwie osoby, skierowane decyzją administracyjną. Z mieszkańcami zawarte zostały stosowne kontrakty mieszkaniowe. Jedna z osób – zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej – nie spełnia przesłanek do uzyskania wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej.

Analiza przedłożonej dokumentacji wskazuje, że w prowadzonych przez Ośrodek mieszkaniach zamieszkują dwie osoby:

- 57 lat - jest beneficjentem świadczeń z pomocy społecznej. Korzysta ze wsparcia z uwagi na bezdomność, bezrobocie, długotrwałą chorobę. Od 2019 r. oczekuje na przydział mieszkania socjalnego z zasobów gminy.
- 44 lata - jest **cudzoziemcem**, osobą niepełnosprawną, aktywną zawodowo. Do mieszkania została **skierowana interwencyjnie** w 2021r. Od 2023 r. oczekuje na przydział mieszkania socjalnego z zasobów gminy. **Nie spełnia przesłanek określonych zapisami art.5 ustawy** o pomocy społecznej w zakresie wsparcia cudzoziemców. Z analizy akt (notatki urzędowe, wywiad środowiskowy, decyzje administracyjne) wynika, że nie przebywa w Polsce w związku z nadaniem statusu uchodźcy lub w związku z udzieleniem mu ochrony uzupełniającej.

Decyzje administracyjne zostały wydane na czas określony - do 31 grudnia 2024 r.

Poddane ocenie kontrakty mieszkaniowe były kompletne i zawierały wskazane przepisami prawa elementy. Do każdego kontraktu był dołączony wniosek klienta o pomoc w formie mieszkania wspomaganego, karta pracy mieszkańca, podpisane własnoręcznie oświadczenie o zapoznaniu się z regulaminem mieszkań wspomaganych oraz protokół zdawczo – odbiorczy związany z wprowadzeniem się do mieszkania wspomaganego. Główny cel zawartych kontraktów to: zapewnienie usługi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, praca socjalna w formie nauki, rozwijania i utrwalania niezależności, sprawności samoobsługi, treningu czystości w celu umożliwienia prowadzenia godnego życia, zapobiegania bezdomności.

Rodzaj i zakres wsparcia świadczonych w mieszkaniach wspomaganych jest adekwatny do indywidualnych potrzeb i możliwości mieszkańców.

[akta kontroli str. 74-102;103-170]

Zadanie realizowane z uchybieniem w zakresie kwalifikowania (skierowania) osoby do uzyskania wsparcia w mieszkaniu wspomaganym - niezgodnie z przepisami prawa.

WNIOSKI:

1. Wszystkie mieszkania wspomagane spełniają standardy w zakresie liczby pomieszczeń, powierzchni oraz liczby osób w nich zamieszkujących.
2. Jedno z mieszkań nie spełnia standardów w zakresie wyposażenia.
3. Jeden mieszkaniec nie spełnia przesłanek do uzyskania wsparcia w mieszkaniu wspomaganym.
4. Kontrakty mieszkaniowe kompletne, zawierają wszystkie wskazane przepisami prawa elementy.
5. Mieszkańcy są kierowani stosowną decyzją administracyjną oraz objęci adekwatnym wsparciem.

Wnioski zawarte w pkt. 2 i 3 stanowią istotne uchybienia.

Dokonano wpisu do znajdującej się – w Ośrodku - książki kontroli pod pozycją nr 32.

Odpowiedzialność za stwierdzone uchybienia ponosi Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie nad Odrą, oraz Miasto Kostrzyn nad Odrą.

Na tym kontrolę zakończono.

Pouczenie

Zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierującemu jednostką podlegającą kontroli stanowiska Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano kierującemu placówką, drugi Burmistrzowi Gminy Kostrzyn nad Odrą, a trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Starszy Inspektor Wojewódzki
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Krzysztof Frisoli

Inspektor Wojewódzki
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Magdalena Kaczorowska

Gorzów Wlkp., 01 sierpnia 2024 r.

Kierujący Ośrodkiem:

Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kostrzynie nad Odrą
Agnieszka Hołubowska

Kostrzyn nad Odrą, 07 sierpnia 2024 r.